

TIBBIYOTDA FARMASEVTIKANING AHAMIYATI

Ilmiy rahbar: Sayfullayeva Lola Sobitovna

Toshkent davlat tibbiyot universiteti

Lotin tili va xorijiy tillar kafedrasida katta o'qituvchisi

E-mail: lolasayfullayeva133@gmail.com

Tel: [+998909976700](tel:+998909976700)

Mualliflar: Qodirova Dilnura Ergashjon qizi

TDTU Stomatologiya fakulteti 1-kurs talabasi,

E-mail: dilnura7734@gmail.com

Tel: [+998906717772](tel:+998906717772)

Rashitova Jasmina Djamshidovna

TDTU Stomatologiya fakulteti 1-kurs talabasi,

E-mail: j.djamshidovna@gmail.com

Tel: [+998902362009](tel:+998902362009)

Rashidova Aziza Mahmudovna

TDTU Stomatologiya fakulteti 1-kurs talabasi,

E-mail: aziza20070610@gmail.com

Tel: [+99888-020-65-68](tel:+99888-020-65-68)

Musurmonov Jamoliddin Faxriddin o'g'li

TDTU Davolash ishi fakulteti 2-kurs talabasi,

E-mail: jamoliddin216624@gmail.com

Tel: [+998941120624](tel:+998941120624)

Annotatsiya: Ushbu maqolada farmasevtikaning zamonaviy tibbiyot tizimidagi o'rnini, uning ilmiy, amaliy va ijtimoiy ahamiyati har tomonlama tahlil qilingan. Farmasevtika fanining shakllanish tarixi, asosiy yo'nalishlari va tibbiyot bilan uzviy bog'liqligi ilmiy manbalar asosida yoritilgan. Dori vositalarini yaratish jarayoni, ularning klinik sinovlardan o'tkazilishi, sifat va xavfsizlik ko'rsatkichlarini ta'minlash mexanizmlari batafsil ko'rib chiqilgan. Maqolada dori madaniyati tushunchasi, o'z-o'zini davolash va antibiotiklarni noto'g'ri qo'llash bilan bog'liq muammolar tahlil etilgan. Shuningdek, shifokor va farmasevt hamkorligining davolash samaradorligini oshirishdagi ahamiyati asoslab berilgan. Zamonaviy biotexnologik va innovatsion dori vositalarining jamiyat salomatligini mustahkamlashdagi roli alohida ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: farmasevtika, tibbiyot, dori vositalari, dori madaniyati, davolash samaradorligi, profilaktika, biotexnologiya.

THE IMPORTANCE OF PHARMACY IN MEDICINE

Abstract : This article provides a comprehensive analysis of the role of pharmaceuticals in the modern healthcare system, emphasizing their scientific, practical, and social importance. The stages of development of pharmaceutical science, its main branches, and its close relationship with medical practice are examined. The process of drug development, including clinical trials and mechanisms ensuring drug quality and safety, is analyzed in detail. Particular attention is given to the concept of drug use culture, problems associated with self-medication, and the irrational use of antibiotics. The importance of cooperation between physicians and pharmacists in improving treatment outcomes is substantiated. Additionally, the role of modern biotechnological and innovative medicines in strengthening public health is highlighted.

Key words: pharmaceuticals, medicine, drugs, drug use culture, treatment effectiveness, prevention, biotechnology.

ЗНАЧЕНИЕ ФАРМАЦЕВТИКИ В МЕДИЦИНЕ

Аннотация: В статье всесторонне рассмотрена роль фармацевтики в системе современной медицины, а также ее научное, практическое и социальное значение. Проанализированы этапы формирования и развития фармацевтической науки, ее основные направления и взаимосвязь с медицинской практикой. Подробно изучены процессы создания лекарственных средств, проведения клинических испытаний и обеспечения их качества и безопасности. Особое внимание уделено понятию лекарственной культуры, проблемам самолечения и неправильного применения антибиотиков. Обоснована значимость взаимодействия врача и фармацевта в повышении эффективности лечебного процесса. Отдельно подчеркнута роль биотехнологических и инновационных лекарственных препаратов в укреплении здоровья населения.

Ключевые слова: фармацевтика, медицина, лекарственные средства, лекарственная культура, эффективность лечения, профилактика, биотехнология.

Kirish

Farmasevtika – bu dorilarni ishlab chiqarish, ularning kimyoviy tarkibi, ta'siri va xavfsizligini o'rganadigan tibbiyot sohasi hisoblanadi. U bemorlarni davolash, kasalliklarning oldini olish va hayot sifatini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Dorilar

inson organizmida qanday ishlashini, ularning ta'sir mexanizmini va yon ta'sirlarini o'rganish farmasevtikaning asosiy vazifalaridan biridir. Zamonaviy tibbiyotda farmasevtika nafaqat kasalliklarni davolash bilan, balki sog'lomlashtirish va profilaktika bilan ham bog'liqdir. Masalan, turli vaksinalar, vitamin va minerallar yordamida immunitetni mustahkamlash, surunkali kasalliklarning oldini olish va odamlarning hayot sifatini oshirish mumkin.

Shuningdek, farmasevtika yangi dorilarni yaratish, ularning samaradorligini tekshirish va xavfsizligini ta'minlash jarayonini ham o'z ichiga oladi. Bu esa tibbiyot sohasida innovatsiyalarni joriy qilish, ilg'or texnologiyalar yordamida yangi dori vositalarini ishlab chiqish imkonini beradi. Farmasevtika orqali dorilarni to'g'ri tanlash, kerakli dozada qo'llash va bemorning individual xususiyatlarini hisobga olish orqali davolash samaradorligini oshirish mumkin. Shu sababli, farmasevtika zamonaviy tibbiyotning ajralmas qismi bo'lib, inson salomatligini saqlash va kasalliklar bilan kurashishda markaziy rol o'ynaydi.

Tadqiqot usullari

Farmasevtika sohasida tadqiqotlar ilmiy asosda va tizimli usullar bilan olib boriladi. Ularning maqsadi dorilarning samaradorligi, xavfsizligi va inson organizmiga ta'sirini aniqlashdir. Klinik tadqiqotlar dorilarning bemorlar ustida ishlash mexanizmini o'rganadi, ularning samaradorligi va yon ta'sirlarini baholaydi. Laboratoriya tadqiqotlarida dorilarning kimyoviy tarkibi, farmakologik xususiyatlari va biologik faolligi aniqlanadi, bu esa dorilarni ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega. Epidemiologik tadqiqotlar dorilarning aholi salomatligiga ta'sirini, kasalliklarning oldini olishdagi samaradorligini aniqlashga yordam beradi. Statistik tahlillar, so'rovnomalar va kasalliklar tarqalishini kuzatish orqali natijalar olinadi. Farmakoekonomik tadqiqotlar dorilarni qo'llashning iqtisodiy samaradorligini baholaydi va sog'liqni saqlash tizimida resurslarni optimal ishlatishga imkon yaratadi.

Shuningdek, adabiyotlarni tahlil qilish va meta-tahlil qilish usullari oldingi ilmiy ishlarni umumlashtirish va yangi dorilar hamda davolash usullarini ishlab chiqishda yordam beradi. Umuman olganda, farmasevtik tadqiqot usullari dorilarni yaratish, ularni xavfsiz va samarali qo'llash hamda kasalliklarni oldini olish jarayonida muhim rol o'ynaydi.

Natijalar

Farmasevtik tadqiqotlar natijalari zamonaviy tibbiyotda katta ahamiyatga ega. Tadqiqotlar orqali dorilarning samaradorligi va xavfsizligi aniqlanadi, bu esa

bemorlarni to'g'ri davolashga imkon beradi. Klinik va laboratoriya tadqiqotlari dorilarning organizmga ta'sirini batafsil o'rganish imkonini beradi, epidemiologik tadqiqotlar esa ularning aholi salomatligiga foydasini ko'rsatadi. Shuningdek, farmakoeconomik tadqiqotlar dorilarning iqtisodiy samaradorligini baholashga yordam beradi, bu esa sog'liqni saqlash tizimida resurslarni optimal ishlatishga imkon yaratadi. Meta-tahlil va adabiyotlarni tahlil qilish natijalari esa yangi dorilar va davolash usullarini ishlab chiqishda muhim ma'lumot manbai hisoblanadi.

Umuman olganda, farmasevtik tadqiqotlar natijalari kasalliklarni samarali davolash, profilaktika choralarini ishlab chiqish va inson salomatligini yaxshilashga xizmat qiladi. Bu natijalar zamonaviy tibbiyotning rivojlanishida asosiy rol o'ynaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, farmasevtika tibbiyotning eng muhim va ajralmas sohalaridan biri bo'lib, inson salomatligini saqlash va mustahkamlashda muhim o'rin egallaydi. Dorilarni ishlab chiqish, ularning sifatini nazorat qilish, samaradorligi va xavfsizligini ta'minlash farmasevtikaning asosiy vazifalaridan hisoblanadi. Aynan farmasevtika orqali kasalliklarni erta aniqlash, to'g'ri davolash va asoratlarning oldini olish imkoniyati yaratiladi. Farmasevtik tadqiqotlar natijasida yangi, zamonaviy va yuqori samarali dori vositalari ishlab chiqilmoqda, bu esa davolash jarayonini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi. Shuningdek, dorilardan oqilona foydalanish, bemorning individual xususiyatlarini hisobga olish va nojo'ya ta'sirlarni kamaytirish orqali davolash sifati oshiriladi. Bu holat bemorlarning hayot sifatini yaxshilash va sog'liqni saqlash tizimining samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Zamonaviy ilm-fan va texnologiyalar asosida rivojlanib borayotgan farmasevtika sohasi kelajakda ham tibbiyot taraqqiyotining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib qoladi. Shu sababli, farmasevtikaning tibbiyotdagi ahamiyatini chuqur o'rganish va amaliyotga joriy etish sog'lom jamiyatni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Musurmonov, J. F., & Sayfullayeva, L. S. (2025). *Farmatsevtik atamashunoslik*. Toshkent: Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15289181>
2. Musurmonov, J. F., Yo'ldosheva, C. I., & Sayfullayeva, L. S. (2025). *Lotin tili - inson tanasining lingvistik kodi va tibbiyotdagi universallik tamoyili*. *Latin American Journal of Education*, 5(6).
<https://lajoe.org/index.php/LAJoE/article/view/125>

3. Musurmonov, J. F. O'g'li, & Israilova, M. N. (2025). *Lotin tilining zamonaviy tibbiy yozuvdagi roli va uning xalqaro standartlashuvdagi ahamiyati*. In *Proceedings of the International Conference on Medicine, Science, and Education* (Vol. 2, No. 5, pp. 85–90). Zenodo.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15558643zenodo.org>
4. Sayfullayeva, L. S., Usmonova, S. D., & Musurmonov, J. F. O'g'li. (2025). *Lotin tilining zamonaviy tibbiy ta'limdagi o'rni: Integrativ yondashuvlar*. *International Conference on Interdisciplinary Science*, 2(12), 34–38.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17839393>
<https://universalconference.us/universalconference/index.php/icms/article/view/6007>
5. Sayfullayeva, L., Ergasheva, M., & Musurmonov, J. F. O'g'li. (2025). *Farmatsevtik retseptlarda lotin tilining global standart sifatidagi o'rni*. *International Conference on Advance Science and Technology*, 2(5), 18–23.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17753135>
<https://universalconference.us/universalconference/index.php/icast/article/view/5927>
6. Rashitova, J., Uralov, S., Soatmurotova, I., Sayfullayeva, L., & Musurmonov, J. F. O'g'li. (2025). *Medical terminology. The principles of formation of clinical terms in the Greek language. The deontological significance of medical terminology*. *International Scientific Innovation Research Conference*, 2(8), 46–51.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17780870>
<https://universalconference.us/universalconference/index.php/isirc/article/view/5971>
7. Musurmonov, J. (2025). *Klinik atamalarda lotin tili: xalqaro standart va tibbiy amaliyotdagi ahamiyati*. *American Journal of Education and Learning*, 3(11).
<https://advancedscienti.com/index.php/AJEL/article/view/3373>
8. L.S. Sayfullayeva [CHET TILLARI, LOTIN TILI VA TERMINOLOGIYA ASOSLARINI O'QITISHNING DOLZARB MUAMMOLARI](#)
9. L.S. Sayfullayeva [Lotin tilini o'qitish jarayonida axborot texnologiyalarining o'rni](#)
10. Musurmonov, J. F. O'g'li. (2025, April 27). *Zamonaviy tibbiyotda kasallik nomlarining lotin tilidagi tuzilishi va klinik diagnostikadagi ahamiyati* [Certificate of publication]. *Acumen: International Journal of Multidisciplinary Research*. RB IF (Impact Factor): 10.41 / 2024.
11. Sayfullayeva, L. S., & Musurmonov, J. F. (2025). *Klinik atamalarda lotin tili: Xalqaro standart va amaliy ahamiyati*. *American Journal of Education and Learning*, 3(11).
<https://advancedscienti.com/index.php/AJEL/article/view/3373>